

RAKENNUSTIETO >

Rakennusalan täyden palvelun tietotalo

Rakennustieto Oy edistää hyvää rakennustapaa ja tuottaa rakentamisesta luotettavaa tietoa. Puolueettoman ja asiakaslähtöisen Rakennustieto Oy:n tuotteet kattavat rakentamisen koko elinkaaren suunnittelusta ylläpitoon. Yhtiön omistaa Rakennustietosäätiö RTS.

Tutustu palveluihimme

> rakennustieto.fi/rk/palvelut

Rakentajain kalenterin artikkelit

Tämä artikkeli on julkaistu alun perin Rakentajain kalenterissa, jota ovat julkaisseet Rakennustietosäätiö RTS sr ja Rakennusmestarit ja -insinöörit AMK RKL ry.

Julkaisu oli rakennusalan ammattilaisten ja opiskelijoiden käsikirja, joka yhdisteli teoriaa ja käytäntöä sekä kannusti hyvään rakentamiseen. Artikkelin vasemmassa reunassa olevasta vesileimasta näkee ko. Rakentajain kalenterin vuosikerran.

> [Artikkeliarkisto, kokoelma vuosien 1997–2018 Rakentajain kalenterissa julkaistuista artikkeleista](#)

Rakennustyön turvallisuusjohtamisen hyvät käytännöt vähentävät työtapaturmia

*Jorma Lappalainen, tekniikan lisensiaatti
Työturvallisuusinsinööri, Tampereen
aluetyöterveyslaitos
jorma.lappalainen@ttl.fi*

*Simo Sauni, diplomi-insinööri
Tutkija, VTT Tuotteet ja tuotanto
simo.sauni@vtt.fi
Päivi Piispanen, diplomi-insinööri
Työturvallisuusinsinööri, Tampereen
aluetyöterveyslaitos
paivi.piispanen@ttl.fi*

2

Kohti nolla-tapaturma-tavoitetta

Rakennusalan työtapaturmakehitys on viime vuosina pysähtynyt paikalleen. Nolla-tapaturmaa -tavoite on siksi otettu rakennusalan päämääräksi. Tässä artikkelissa esitellään niitä hyviä käytäntöjä, joiden avulla rakennustyömailla voidaan tehokkaasti vähentää työtapaturmia. Teksti on luonteeltaan virikeaineistoa, jota kukin yritys voi käyttää apuna kehittäessään omia turvallisuuskäytäntöjään.

Miten hyviä käytäntöjä sovelletaan yrityksessä?

Kun rakennusyritys lähtee tavoittelemaan erinomaista turvallisuustasoa ovat ensimmäiset askeleet seuraavia [1]:

- Yritys maksuu nolla-tapaturma -ajattelun ja asettaa päämääräksi nolla-tapaturmaa -tason. Johto hyväksyy periaatteen, ettei työtapaturmia pidetä hyväksyttävänä missään työssä. Työtapaturmat eivät ole väistämätön osa rakennustyötä.
- Yritykseen laaditaan kirjallinen työturvallisuuden kehittämisohjelma, jonka ylin johto allekirjoituskellaan määrää otettavaksi käyttöön tietystä päivämäärästä alkaen.
- Luodaan sellainen turvallisuuskulttuuri, jossa koko henkilöstö on nolla-tapaturmaa -tavoitteen takana. Johto asettaa päämäärän ja valtuuttaa organisaation tekemään kaiken sen, mitä on tarpeen nolla-tapaturmaa -tavoitteen pääsemiseksi.
- Tehdään selväksi koko organisaatiolle, etteivät tapaturmakorvaukset kata tapaturmista aiheutuvia katemenetyksiä. Tapaturmat aiheuttavat rakennushankkeelle myös häiriökustannuksia (aikataulujen viivästymät jne.).
- Tässä esiteltyjä hyviä turvallisuuskäytäntöjä sovelletaan yrityksen toiminnassa.

- Huolehditaan siitä, että nolla-tapaturmaa -tavoitteen vaatimat toimet kirjataan kaikkiin rakennushankkeessa tehtäviin sopimuksiin.
- Tehdään selväksi kaikille osapuolille työmaan turvallisuutta koskevat toimivaltuudet ja vastuut.
- Rakennuttaja on aktiivinen osapuoli, kun nolla-tapaturmaa -ajattelua sovelletaan rakennushankkeessa.
- Työmaan turvallisuustoiminnan ja työympäristön tasoa arvioidaan määräväleihin ja arvioinnin pohjalta tehdään tarvittavat parannustoimet.
- Varmistetaan, että työmaan kaikki osapuolet ovat aktiivisesti mukana työmaan turvallisuustoiminnassa ja ovat valmiita pyrkimään samaan turvallisuustasoon.

Tärkeimmät hyvät käytännöt

Eri lähteistä [1, 2, 3, 4] ja suomalaisten kokemusten pohjalta on päädytty siihen, että tärkeimpiä rakennustyön hyviä turvallisuuskäytäntöjä ovat:

- 1 Johdon sitoutuminen turvallisuuden kehittämiseen ja sitoutumisen osoittaminen
- 2 Työmaan työturvallisuuden koordinointi ja johtaminen
- 3 Panostus turvallisuushenkilöstöön
- 4 Turvallisuussuunnittelu
- 5 Turvallisuuskoulutus ja perehdyttäminen
- 6 Työntekijöiden osallistuminen ja sitoutuminen turvallisuustavoitteiden toteuttamiseen
- 7 Urakoitsijoiden ohjaus ja turvallisuuden sisällyttäminen tarjouspyyntöihin ja urakkasopimuksiin.
- 8 Palaute ja palkitseminen turvallisesta toiminnasta
- 9 Tapaturmien ja vaaratilanteiden raportointi ja tutkiminen
- 10 Turvallisuuden seuranta ja valvonta
- 11 Työmaan turvallisuusohjeiden laatiminen.

Näiden käytäntöjen soveltamisella on monessa vaativassakin rakennushankkeessa saatu hyviä tuloksia eli tapaturmataajuus on pudotettu murto-osaan rakennustyön keskimääräisiin lukuihin verrattuna, jopa nolla-tasoon asti. Nämä keinot keskittyvät turvallisuusjohtamiseen, mutta tietysti näiden lisäksi on monia yksittäisiä täydentäviä hyviä toimintatapoja.

Tässä esiteltujen hyvien käytäntöjen soveltaminen edellyttää, että turvallisuuden perusvaatimukset ovat kunnossa. Tunnetaan rakentamisen turvallisuusmääräykset [5, 6] ja on olemassa niiden toteuttamisen vaatimat henkilöressussit, laitteet ja välineet sekä muut aineelliset edellytykset.

Hyvä käytäntö 1

Johdon sitoutuminen turvallisuuden kehittämiseen ja sitoutumisen osoittaminen

Työmaan hyvälle turvallisuustoiminnalle luodaan lähtökohdat ja edellytykset yrityksen turvallisuusohjelmassa (työsuojelun toimintaohjelma tai yhdistetty toimintajärjestelmä). Siinä määritellään yrityksen turvallisuustoiminnan suuntaviivat ja miten turvallisuus otetaan huomioon yrityksen johtamisessa ja tuotannon suunnittelussa sekä toteutuksessa.

Rakennusyrityksen johto asettaa rakennushankkeelle yhdessä työmaajohdon ja rakennuttajan kanssa turvallisuuspäämäärän ja yksityiskohtaiset tavoitteet ja allekirjoituksin vahvistaa käyttöön kirjallisen turvallisuuden kehittämisohjelman. Kehittämisohjelma tehdään joko yrityskohtaisesti tai suurimmille työmaille erikseen. Työmaaajohto huolehtii siitä, että tavoitteet viestitään koko henkilöstölle.

Hankkeen budjetti laaditaan siten, että se sisältää turvallisen toteuttamistavan vaatimat kustannukset.

Yrityksen johto ja myös työmaaajohto osallistuu aika ajoin käytännön turvallisuustoimintaan (työsuojeluorganisaation kokoukset, työmaatarkastukset jne.) ja näyttää henkilökohtaista esimerkkiä suojavälineiden käytössä. Johto puuttuu aktiivisesti havaitsemiinsa puutteisiin turvallisuudessa.

Johto seuraa turvallisuutta vaatimalla siitä säännöllistä raportointia ja tarvittaessa niiden pohjalta päätöksiä lisätoimenpiteistä. Turvallisuus on osa työmaaajohdon tulostavuuksia ja siihen pohjautuvia palkkioita.

Johtamistyylillä vaikuttaa työskentelyilmapiiriin, johtaminen on avointa ja kuuntelevaa. Johto osoittaa kiinnostusta ihmisiä kohtaan. Vastuuta jaetaan ja ollaan valmiita kokeilemaan uusia menetelmiä. Aliurakoitsijoihin suhtaudutaan tasavertaisina kumppaneina.

Hyvä käytäntö 2

Työmaan työturvallisuuden koordinointi ja johtaminen

Jokaisella rakennushankkeella on oltava päätoimittaja, joka toimii rakennushankkeen pääkoordinoijana. Päätoimittajalla on kokonaisvastuu toteutettavasta rakennushankkeesta. [7]

Päätoimittajana voi toimia rakennuttaja, rakennuttajakonsultti, pääurakoitsija tai projektinjohtourakoitsija. [8]

Päätoimittaja nimeää työmaata varten pätevän vastuuhenkilön ja hänelle tarvittaessa sijaisen. Päätoimittaja huolehtii turvallisuuden ja terveyden kannalta tarpeellisesta työmaan yleisjohdosta, osapuolten välisestä yhteistoiminnan ja tiedonkulun järjestämisestä, toimintojen yhteensovittamisesta sekä työmaa-alueen yleisistä siisteydestä ja järjestyksestä.

Jos päätoimittajana toimii pääurakoitsija tai projektinjohtourakoitsija, nimitään työmaan vastuuhenkilöksi useimmiten rakennustyömaan ns. vastaava mestari tai työmaapäällikkö. Turvallisuustehtävät kuuluvat kuitenkin kaikille työmaalla toimiville urakoitsijoille ja niiden linjaorganisaatioille sekä itsenäisille työnsuorittajille. [9]

Linjaorganisaation tehtävänä on vastata turvallisuustoimien suunnittelusta, toteuttamisesta ja valvonnasta. Näiltä osin jokainen urakoitsija pääsääntöisesti vastaa omista työntekijöistään ja heidän turvallisuuskäyttäytymisestä. Jokaisen työnantajan tulee nimetä teettämänsä työn johtoa ja valvontaa varten siihen pätevä vastuunalainen henkilö. Kukin työnantaja vastaa työturvallisuudesta omalla vastuualueellaan.

Hyvä käytäntö 3

Panostus turvallisuushenkilöstöön

Joka hankkeelle nimetään työsuojelupäälliköksi kokenut työnjohdon edustaja. Huolehditaan, että työsuojelupäällikkönä toimiva saa työsuojelun peruskoulutuksen ja että hän pääsee tarvittaessa lisäkoulutukseen.

Samoin huolehditaan, että työntekijät valitsevat joka työmaalle kaikkien urakoitsijoiden työntekijöitä edustavan työsuojeluvaltuutetun, jonka työsuojelukoulutuksesta huolehditaan. Työsuojeluvaltuutettu toimii kiinteässä yhteistyössä työmaan johdon kanssa, seuraa säännöllisesti työympäristön tasoa ja raportoi siitä työmaan johdolle.

Päätoimittaja huolehtii, että vastuuhenkilöksi nimetään pätevä henkilö, joka tuntee työturvallisuusmääräykset ja päätoimittajan turvallisuustehtävät.

Kaikki urakoitsijat veloitetaan nimeämään pätevä työsuojelun vastuuhenkilö.

Hyvä käytäntö 4

Turvallisuussuunnittelu

Turvallisuussuunnittelu on vaarojen ennakoimista, kokonaisuuksien ja aikataulujen hallintaa siten, että luodaan edellytykset turvalliselle työskentelylle.

Turvallisuussuunnittelun lähtökohtana on rakennuttajan tekemä turvallisuusasiakirja ja hankkeen vaarojen arviointi, joka tehdään ennen työmaan aloittamista. Siinä tunnistetaan erityistä vaaraa aiheuttavat työt, myrkylliset tai muuten vaaralliset aineet ja materiaalit ja erityistä koulutusta tai menettelytapoja vaativat työt. Jos turvallisuusasiakirjaa ei ole tehty, vaarojen tunnistamisvastuu tältä osin siirtyy päätoteuttajalle.

Tehdään havainnollinen työmaasuunnitelma, jonka avulla kaikki toimijat voidaan perehdyttää työmaahan. Työmaasuunnitelmassa suunnitellaan järjestyksen ja siisteyden ylläpitämisen toimenpiteet, mm. materiaalien varastointi ja siirrot.

Vaarallisista töistä tehdään erillissuunnitelmat, jotka perustuvat työvaihekohtaisille vaarojen arvioinneille. Näitä ovat ainakin:

- putoamissuojauksisuunnitelmat
- telinesuunnitelmat
- elementtiasennussuunnitelmat
- nosto- ja siirtosuunnitelmat
- sähkö- ja valaistussuunnitelmat
- kaivantojen tuentasuunnitelmat
- palontorjuntasuunnitelmat
- ensi-apusuunnitelma.

Urakoitsijat tekevät omista töistään tarvittavat turvallisuussuunnitelmat ennen töiden aloittamista. Päätoteuttaja tarkastaa ja hyväksyy ne etukäteen. Tarvittaessa opastetaan turvallisuussuunnitelmien teossa.

Mikäli työmaan olosuhteet olennaisesti muuttuvat, on niihin liittyvät turvallisuussuunnitelmat tarkistettava mm. uusimalla vaarojen arviointi.

Mikäli suunnitellusta turvallisesta työtavasta joudutaan jostain syystä poikkeamaan, siitä tehdään päätös sovitun menettelytavan mukaisesti.

Hyvä käytäntö 5

Turvallisuuskoulutus ja perehdyttäminen

Perehdyttäminen, työnopastus ja turvallisuuskoulutus ovat tärkeä osa työturvallisuutta. Niiden avulla varmistetaan, että työntekijät tietävät sekä vaarat että keinot vaarojen torjumiseksi ja turvalliset työtavat. Perehdyttämisessä on olennaista oppia työmaakohtaiset erityisominaisuudet ja turvallisuusohjeet.

Jokaisen työmaalle tulijan perehdyttää joko päätoteuttaja tai oma työnantaja. Päätoteuttaja huolehtii siitä, että kaikki urakoitsijat tuntevat työmaan perehdyttämisineiston ja toimintatavat. Osaimensa voi osoittaa eri turvallisuuskorteilla kuten tulityökortilla, tietöiden turvallisuuskortilla, nostolaitteen käyttäjän kortilla tai uudella työturvallisuuskortilla.

Perehdyttämisen apuvälineenä käytetään muistilistaa, jonka avulla varmistetaan, että kaikki tarpeellinen tulee järjestelmällisesti läpikäytyä. Perehdyttämismuistilistan avulla annettu perehdyttäminen dokumentoidaan. Perehdyttäminen voidaan yhdistää kulkuluvan myöntämiseen siten, että perehdytykseen osallistuminen on kulkuluvan saannin ehto.

Ennen vaarallisten töiden aloittamista käydään työntekijöiden kanssa lyhyesti läpi niiden vaatimat turvallisuustoimet. Samaa sovelletaan uusiin ja vaativiin työtehtäviin. Vastuhenkilö huolehtii, että uuden tai työntekijöille muuten oudon työmenetelmän, kemikaalin, koneen tai työvälineen osalta omat työntekijät saavat riittävän opastuksen.

Lisäksi hyvä käytäntö on, että päätoteuttaja järjestää urakoitsijoille aika ajoin turvallisuuskoulutusta. Kunkin työnantajan tulisi myös järjestää aika ajoin työntekijöilleen syventävää työturvallisuuskoulutusta keskeisistä turvallisuusasioista.

Hyvä käytäntö 6

Työntekijöiden osallistuminen ja sitoutuminen turvallisuustavoitteiden toteuttamiseen

Työntekijöiden mukana olo ja panos on välttämätön osa hyvää turvallisuustoimintaa.

Työntekijöiden mielipiteitä kuunnellaan ja he osallistuvat turvallisuustoimenpiteisiin. Työntekijät ovat mukana tavoitteiden asettamisessa, jolloin he sitoutuvat niihin. Työntekijöiden oikeutta kieltäytyä selvästi vaarallisen työn tekemisestä tuetaan. Samoin tuetaan aloitteiden tekemistä.

Työntekijät noudattavat työnantajan antamia turvallisuusmääräyksiä ja -ohjeita. Työntekijät muutoinkin ylläpitävät työnsä ja työolosuhteiden edellyttämää järjestystä ja siisteyttä sekä toimivat huolellisesti ja varovaisesti noudattaen turvallisia ja terveellisiä työtapoja.

Työntekijät myös huolehtivat kokemuksensa, ammattitaitonsa sekä työnantajalta saamansa opetuksen ja ohjauksen mukaisesti työssään käytettävissään olevin keinoin niin omasta kuin muiden työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä.

Työntekijät välttävät työpaikalla sellaista muihin työntekijöihin kohdistuvaa häiritsevää tai muuta epäasiallista kohtelua, joka aiheuttaa hei-

dän turvallisuudelleen tai terveydelleen haittaa tai vaaraa.

Hyvä käytäntö 7

Urakoitsijoiden ohjaus ja turvallisuuden sisällyttäminen tarjouspyyntöihin ja urakkasopimuksiin

Turvallisuus on yksi kriteeri urakoitsijoiden valinnassa. Tilaajan määrittelemät turvallisuusperiaatteet ja -vaatimukset sisällytetään tarjouspyyntöihin ja ne ovat mukana kaikissa urakkasopimusneuvotteluissa ja ne kirjataan sopimuksiin.

Tilaaja määrittelee turvallisuuden minimiehdot, joista ei koskaan tingitä. Urakoitsijoille tiedotetaan minimiehdoista ja asioista, joita arvostetaan, jotta urakoitsijat voivat panostaa näihin asioihin. Vaatimusten tulee olla realistisia, tarkkoja ja selkeään tärkeysjärjestykseen pantuja.

Tilaaja arvioi urakoitsijoiden toiminnan laatua (ml. työturvallisuus) ja antaa palautetta toteutuksesta. Tekemällä laadukasta työtä urakoitsija pääsee tilaajan hyväksytyjen urakoitsijoiden luetteloon.

Urakoitsijoiden toimintaa seurataan ja ohjataan. Tarvittaessa urakoitsijoita koulutetaan laadukkaaseen toimintaan. Yhteisiä asioita (ml. työturvallisuus) käsitellään viikoittain urakoitsija- ja aikataulukokouksissa.

On määriteltävä selvät pelisäännöt siitä, mitä seuraa, jos joku osapuoli laiminlyö sovittuja turvallisuusvelvoitteitaan.

Toisaalta muistetaan, että urakoitsijoilla on hyvää erikoisaamista, mikä kannattaa ottaa työmaalla käyttöön.

Hyvä käytäntö 8

Palaute ja palkitseminen turvallisesta toiminnasta

Hyvät turvallisuuskäytännöt edellyttävät kaikilta työmaalla työskenteleviltä turvallisuustavoitteiden mukaista toimintaa. Jotta saataisiin turvalliset toimintatavat juurrutettua työmaalla, annetaan positiivista palautetta turvallisista työsuorituksista. Positiivinen palaute kannustaa ja ohjaa turvalliseen toimintaan.

Johdon antama palaute omalle henkilöstölle voi olla sanallinen tunnustus oikeasta toiminnasta, jota voi tehostaa rahallisen palkkion antaminen.

Positiivisen palautteen antamisella voidaan ratkaisevasti vaikuttaa urakoitsijan toimintaan ei vain kyseisellä työmaalla vaan jatkossakin.

Hyvä käytäntö 9

Tapaturmien ja vaaratilanteiden raportointi ja tutkiminen

Vaikka nolla-tapaturmaa -tavoite kirjataan rakennushankkeen tavoitteeksi ja rakennuttaja aktiivisesti toimii sen eteen mm. huolehtimalla siitä, että tavoite näkyy kaikissa sopimuksissa, työmaalla sattuu silti joskus tapaturmia ja vaaratilanteita. Näistä työmaalla sattuneista tapaturmista/vaaratilanteista tehdään aina tutkinta, jossa mietitään erityisesti keinoja vastaavien tilanteiden välttämiseksi. Tutkinnassa ovat mukana työmaan vastuuhenkilö, tapaturman uhrin lähin esimies, työsuojeluvaltuutettu sekä mahdollisesti tapaturman uhri itse.

Tapaturmien ja vaaratilanteiden tutkinnassa ei etsitä syällisiä vaan syytä tapaturmaan. Hyvä väline tähän on tapaturmatutkimusmalli [10]. Tavoitteena tutkimusmallin käytössä on löytää tehokkaita ja laaja-alaisia torjuntatoimenpiteitä vastaavien tapaturmien torjumiseksi.

Rakennuttaja velvoittaa muut urakoitsijat ilmoittamaan ja tutkimaan työntekijöilleen sattuneet tapaturmat. Sattuneet tapaturmat käsitellään urakoitsija- tai viikkopalaverissa.

Vakavista tapaturmista tehdään välittömästi ilmoitukset poliisille ja työsuojelupiiriin, sähkötapaturmasta Turvatekniikan keskukselle.

Tutkinnan pohjalta syntyvistä ja sovitusta torjuntatoimenpiteistä tiedotetaan rakennustyömaalla sekä mahdollisesti laajemmin yrityksen sisällä.

Hyvä käytäntö 10

Turvallisuuden seuranta ja valvonta

Turvallisuusseurantaan kuuluvat sekä normaali turvallisuuden yleisvalvonta että työmaalla tehtävät turvallisuuteen liittyvät tarkastukset, kuten työmaan viikoittaiset kunnossapitotarkastukset, kaluston vastaanottotarkastukset ja telineiden ja nostokaluston käyttöönototarkastukset. Vastuu turvallisuusseurannan järjestämisestä kuuluu päätoteuttajalle.

Valvontaan kuuluu, että esille tullessiin vaaratilanteisiin puututaan ja tehdään tarvittavat toimenpiteet niiden poistamiseksi. Työmaalla puututaan aina vaaralliseen toimintaan, kuten vaarallisen työmenetelmän käyttöön, turvallisuusohjeiden vastaiseen toimintaan ja suojaamisen käytön laiminlyöntiin.

Kunnossapitotarkastuksessa tarkastetaan työmaan ja työkohteiden yleisjärjestys, putoamis- suojaus, valaistus, rakennustyön aikainen sähköistys, nosturit, henkilönostimet ja muut nostolaitteet, nostoapuvälineet, rakennussahat, telineet, kulukitiet sekä maan ja kaivantojen sortumavaarat.

Samoin kiinnitetään huomiota siihen, että työnantajien ja itsenäisten työsuorittajien tehtävälajosta ja yhteistoiminnasta ja vaaroista tiedottamisesta on huolehdittu. Tarkastetaan, että työt voidaan tehdä turvallisesti ja aiheuttamatta haittaa työntekijöiden terveydelle ja että eri työvaiheet on ajoitettu oikein.

Kunnossapitotarkastuksessa kiinnitetään huomiota koneiden ja laitteiden sekä työkalujen turvallisuuteen. Lisäksi tarkastellaan töiden teko tapaa, työntekijöiden ammattitaidon riittävyyttä, ylikuormituksen välttämistä, paloturvallisuutta ja ensiapuvalmiutta sekä perehdyttämistä ja työnopastusta. Tarkastuksessa seurataan myös muiden työmaalla tehtävien turvallisuustarkastusten suorittamista ja niissä esiintyneiden puutteiden korjaamista.

Kunnossapitotarkastuksessa ennakoidaan tulevan viikon työtehtäviä ja turvallisuusasioita. Tarkastuksessa varmistetaan tulevan viikon vaarallisten töiden turvallisuussuunnittelutilanne, jolloin tarkastustoiminta tulee osaksi työmaan turvallisuussuunnittelua.

Tarkastusten tuloksia käsitellään urakoitsijakokouksissa tai ns. mestari- tai nokkamiespalaverissa ja niiden pohjalta sovitaan uusia turvallisuuskäytäntöjä. Tarkastuksissa voi ilmetä tarvetta lisätä tai muuttaa työmaan turvallisuussääntöjä ja -ohjeita. Tärkeää on, että annetaan välittömästi palautetta niille urakoitsijoille ja työntekijöille, joiden toiminta aiheuttaa vaaroja tai joiden osalta esimerkiksi TR-mittaus osoittaa turvallisuustason heikkenemistä.

Päätoteuttaja voi sopimuksissa tai työmaan turvallisuusohjeissa edellyttää, että työmaalla toimivat muut urakoitsijat ja itsenäiset työsuorittajat huolehtivat käytössään olevien työvälineiden vastaanottotarkastuksista sekä nostokaluston että telineiden käyttöönototarkastuksista. Tällöin on hyvä tapa velvoittaa muiden osapuolten edustajat toimittamaan kopiot näistä tarkastuspöytäkirjoista päätoteuttajalle.

Hyvä käytäntö 11

Työmaan turvallisuusohjeen laatiminen

Työmaalle määritellään menettelytavat turvallisuusasioiden varmistamiseksi. Työmaan turvallisuusohjeet pohjautuvat rakennuttajan laatimaan turvallisuusasiakirjaan ja muihin turvallisuusvaatimuksiin.

Työmaan turvallisuusohjeet perustuvat työmaan alkuvaiheessa tehtyihin turvallisuussuunnitelmiin mm. turvallisuus- ja työmaasuunnitelmaan sekä riskinarviointeihin.

Työmaan turvallisuusohjeissa on **koko työmaata koskevia sääntöjä** niistä asioista, joihin

voi liittyä merkittäviä turvallisuusriskejä työskenneltäessä ja liikuttaessa samoissa työtiloissa.

Työmaan turvallisuusohjeet voidaan painaa esimerkiksi työmaan turvallisuusoppaana, työmaan järjestysohjeina tai työmaaohjeena.

Hyvä käytäntö on jakaa työmaan turvallisuusohjeet (esim. taskupainoksena) jokaiselle työntekijälle.

Työmaan turvallisuussääntöjen lisäksi laaditaan yksityiskohtaisempia, teknisluonteisia turvallisuusohjeita tietyiltä erityisvaaroilta suojautumista varten tai tietyn turvallisen toimintatavan varmistamiseksi.

Yksityiskohtaisiin turvallisuusohjeisiin voidaan liittää myös muiden tahojen antamia turvallisuusohjeita. Näitä tahoja ovat mm. sähkö-, tele- ja kaasuyhtiöt, koneita ja kemikaaleja valmistavat yritykset, eri viranomaiset, vakuutusyhtiöt sekä kunnat.

KIRJALLISUUTTA

- [1] Zero Injury Techniques. Prepared by The Construction Industry Institute Zero Accident Task Force. Publication 32-1. May 1993.
- [2] Lappalainen, J., Sauni, S., Piispanen, P., Nurmi, S.: Hyvä turvallisuusjohtaminen yhteisellä rakennustyömaalla. Toimintopas. Tapaturmavakuutuslaitosten liitto. Työsuojelurahasto. Sosiaali- ja terveysministeriö/työsuojelusuost
- [3] Ringen, K.: Effect of best practices on employers safety programs and project safety plans. Occupational health in the construction industry. NIVA, Saariselkä 13-17-March 2002. Luento.
- [4] Glazner J.E. et al. Contractor Safety Practices and Injury Rates in Construction of the Denver International Airport. Am.J.Ind.Med. 35:175-185 (1999).
- [5] Valtioneuvoston päätös rakennustyön turvallisuudesta 624/1994.
- [6] Aitomaa K. ym.: Rakennustöiden turvallisuusmääräykset selityksineen. RAK 2002.
- [7] Markkanen J.: Rakennustyömaan turvallisuussuunnittelu. Vahinkovakuutusyhtiö Pohjola, Helsinki 2000.
- [8] Rakennuttajan työturvallisuusveloitteet. Muistio 28.8.2001. <http://www.doshnet.fi/Latsp/>
- [9] Työturvallisuuskymppi. Työturvallisuuskeskus. Fennia. 2001. 39s.
- [10] Työkirja tatarumien ja vaaratilanteiden tutkimiseen. Tapaturmavakuutuslaitosten liitto. Työturvallisuuskeskus. Työterveyslaitos. Turvatekniikan keskus. 2001.